

Тема 4.2 Облік витрат та калькулювання собівартості продукції рослинництва та тваринництва

Питання до розгляду:

1. Облік витрат, виходу продукції рослинництва та калькулювання її собівартості.
2. Облік витрат, виходу продукції тваринництва та калькулювання її собівартості.

Питання 1. Облік витрат, виходу продукції рослинництва та калькулювання її собівартості.

№ з/п	Назва документа	Сфера застосування	Дія документа не поширюється
1	П(с)БО 30 "Біологічні активи"	Методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про біологічні активи і про одержані в процесі їх біологічних перетворень додаткові біологічні активи й сільськогосподарську продукцію та розкриття інформації про них у фінансовій звітності	банки, бюджетні установи та підприємства, які складають фінансову звітність за МСФЗ
2	П(с)БО 16 "Витрати" П(с)БО 15 "Доходи"	Методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про витрати та доходи понесенні / отримані в результаті виробництва продукції	
3	Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку біологічних активів від 29.12.2006 № 1315 <u>Дія не поширюється на:</u> сільськогосподарську продукцію, що зберігається після її первісного визнання; продукти переробки сільськогосподарської продукції; біологічні активи, не пов'язані з сільськогосподарською діяльністю.		
4	Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств № 132, від 18.05.2001. Мета: забезпечення єдності в складі і класифікації витрат, застосування методики їх планування та обліку і визначення собівартості продукції (робіт, послуг) в сільськогосподарських підприємствах різних організаційно-правових форм і форм власності, включаючи їх допоміжні і підсобні підрозділи (далі - підприємства).		

Тема 4.2.1. Облік витрат та

- калькулювання собівартості продукції рослинництва

Особливості виробництва в галузі рослинництва

1. Земля є головним засобом виробництва.
2. Використання природних ресурсів (сонячна енергія, ґрунти, опади, повітря) та біологічних особливостей зелених рослин (фотосинтез, азотфіксація) (agro-business.com.ua.).
3. Сезонний характер виробництва.
4. Розрив між періодами виконання технологічних процесів і одержання готової продукції.
5. Від галузі рослинництва отримуються майже всі відновлювальні сировинні ресурси.

- виробничі витрати в рослинництві здійснюються протягом тривалого часу та нерівномірно;

- технологічний процес залежить від природних умов і практично не може бути прискорений за рахунок інтенсифікації.

Місце та взаємозв'язок галузі рослинництва в структурі агропромислового комплексу

Види виробництва та продукції в галузі рослинництва

Галузі	Вид виробництва	Вид культури (груп культур)	Продукція	
			Основна	Побічна (супутня)
Зернове господарство	продовольчі хлібні	Пшениця Жито	Зерно	Солома, насіння
	круп'яні	гречка, рис, просо	Зерно	Солома, насіння
	фуражні	ячмінь, овес, кукурудза	Зерно	Солома, насіння
	зернобобові	горох, квасоля, соя, кормові боби, сочевиця, люпин, нут	зерно, боби	Солома, насіння
Вирощування технічних культур	волокнисті	льон-довгунець, бавовник, коноплі	Волокно	Насіння
	олійні	соняшник, льон- кучерявець, ріпак, соя	Насіння	Солома
	ефіроолійні	кмин, м'ята, троянда	Насіння, квітка, листя	Насіння, саджанець
	цукроносні	цукровий буряк	Коренеплід	Гичка
	хмелярство	хміль	Шишка хмелю	Насіння
Картоплярство та овочівництво	Картопля, овочі відкритого та закритого ґрунту, багаторічні культури	Картопля, капуста, морква, столові буряки, огірки, помідори, перець, баклажани, цибуля, гарбузи, кавуни, дині, кабачки, патисони		Насіння, розсада

Тема 4.2.1. Облік витрат та

- калькулювання собівартості продукції рослинництва

продовження таблиці

Галузі	Вид виробництва	Вид культури (груп культур)	Продукція	
			Основна	Побічна (супутня)
Вирощування кормових культур	одно- і багаторічні трави, кукурудза на зерно та силос, кормові коренеплоди	Багаторічні злаки, багаторічні бобові, кукурудза, буряк кормовий	Зелена маса, зерно, коренеплід	Насіння
Садівництво	Зерняткові	яблуня, груша, айва звичайна, глід, горобина, аронія чорноплідна, мушмула, ірга	Яблуко, груша, глід та інші	Саджанці
	Кісточкові	черешня, вишня, слива, абрикос, персик, кизил, терен, алича, чорнослив		Саджанці
	Ягідники	смородина, порічки, малина, агрус	Ягода	Саджанці
Виноградарство	Столові сорти	Виноград столовий	Виноград	Чубуки
	Промислове	Виноград технічний	Виноград	Чубуки
Квіткарство	Декоративне	Квіти за їх видами	Квітка	Насіння, розсада
	Лікарські трави	Квіти за їх видами	Квітка, стебло, насіння, корінь	Сіно, насіння, розсада
Грибництво	Культивування та переробка гриба	Гриб їстівний	Гриб	Грибний компост
	Виробництво міцелію	Міцелій	Міцелій	Компост

Дебет**231 "Рослинництво"****Кредит**

Облік витрат і виходу продукції рослинництва. **Об'єкти обліку** – окремі сільськогосподарські культури й виконанні роботи в незавершеному виробництві.

Рахунок активний, операційний, калькуляційний

Стаття витрат/ вид витрат	Коррахунок (Кт рахунків)	Стаття витрат/ вид витрат	Коррахунок (Дт рахунків)
Насіння і садивний матеріал, добрива	20, 27	Сільськогосподарська продукція (зерно, насіння, коренеплоди, плоди) в оцінці за справедливою вартістю, зменшеною на очікуванні витрати на місці продажу	27
МШП	22		
Амортизація	13	Додаткові біологічні активи (розсада, саджанці, міцелій грибів, живці) в оцінці за справедливою вартістю, зменшеною на очікуванні витрати на місці продажу	21
Засоби захисту рослин	20		
Витрати на оплату праці	661		
Відрахування на соціальні заходи	65	Вартість загиблих посівів: - на суму фактичних витрат - на суму податкового зобов'язання - на вартість пересіяних культур	977
Запасні частини	207		641
Розподіл загальногосподарських витрат	911		231
Сальдо на кінець року – вартість незавершеного виробництва			

Термінологічний словник

(відповідно до П(с)БО 30 «Біологічні активи»)

Біологічний актив - тварина або рослина, яка в процесі біологічних перетворень здатна давати сільськогосподарську продукцію та/або додаткові біологічні активи, а також приносити в інший спосіб економічні вигоди.

Витрати на місці продажу - витрати, пов'язані з продажем біологічних активів і сільськогосподарської продукції на активному ринку, зокрема комісійні винагороди продавцям, брокерам, непрямі податки, що сплачуються при реалізації продукції.

Довгострокові біологічні активи - усі біологічні активи, які не є поточними біологічними активами.

Додаткові біологічні активи - біологічні активи, одержані в процесі біологічних перетворень.

Поточні біологічні активи - біологічні активи, здатні давати сільськогосподарську продукцію та/або додаткові біологічні активи, приносити в інший спосіб економічні вигоди протягом періоду, що не перевищує 12 місяців, а також тварини на вирощуванні та відгодівлі.

Сільськогосподарська продукція - актив, одержаний в результаті відокремлення від біологічного активу, призначений для продажу, переробки або внутрішньогосподарського споживання.

Біологічні активи та сільськогосподарська продукція: різниця між ними відповідно до (П(с)БО 30

Яблука – сільськогосподарська продукція, основна

Сад (дерева) – довгостроковий біологічний актив рослинництва, є живим організмом, трок використання більше 1 року

Саджанець яблуні – додатковий біологічний актив рослинництва

!!! Визнається при відокремленні від біологічного активу, перестає бути елементом біологічних активів і визнається як окремий актив. Оцінюються за справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу
П(с)БО 30

Якщо не використовуються в с-г виробництві визнаються «запасом» й обліковуються у складі сільськогосподарської продукції відповідно до П(с)БО 9

Реалізація – саджанець (сільськогосподарська продукція)

Закладка саду - Незрілий довгостроковий біологічний актив
П(с)БО 30

Первісне визнання с-г продукції та додаткових біологічних активів

- Сільськогосподарська продукція та додаткові біологічні активи при їх **первісному визнанні** оцінюються **за справедливою вартістю**, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу або **за виробничою собівартістю** відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 "Витрати".
- Визначення справедливої вартості додаткових біологічних активів і сільськогосподарської продукції ґрунтується на цінах активного ринку.
- За наявності кількох активних ринків біологічних активів і сільськогосподарської продукції їх оцінка ґрунтується на даних того ринку, на якому підприємство передбачає продавати додаткові біологічні активи і сільськогосподарську продукцію.
- Оцінка сільськогосподарської продукції за договірними цінами допускається лише за обтяжливими контрактами.

За відсутності активного ринку визначення справедливої вартості с.-г. продукції та додаткових біологічних активів здійснюється за:

- 1) останньою ринковою ціною операції з такими активами (за умови відсутності суттєвих негативних змін у технологічному, ринковому, економічному або правовому середовищі, у якому діє підприємство);
- 2) ринковими цінами на подібні активи, скоригованими з урахуванням індивідуальних характеристик, особливостей або ступеня завершеності біологічних перетворень активу, для якого визначається справедлива вартість;
- 3) додатковими показниками, які характеризують рівень цін на додаткові біологічні активи і сільськогосподарську продукцію.

Оцінка сільськогосподарської продукції та додаткових біологічних активів на дату балансу

- Поточні біологічні активи та додаткові біологічні активи, справедливу вартість яких **на дату балансу** достовірно визначити неможливо або якщо підприємство є платником податку на прибуток, можуть визнаватися та відображатися **за первісною вартістю**, крім поточних біологічних активів рослинництва, які визнаються і відображаються **як незавершене виробництво**. Оцінка таких поточних біологічних активів здійснюється відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 "Запаси".
- Сільськогосподарську продукцію після її первісного визнання оцінюють та відображають відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 "Запаси".

Облік доходів та витрат від первісного визнання сільськогосподарської продукції

Зміст операції	Кореспонденція рахунків	
	Д-т	К-т
<u>Наприкінці року:</u> - Перевищення фактичних доходів від первісного визнання с.-г. продукції та додаткових біологічних активів над витратами	231	710
- Перевищення фактичних витрат виробництва с.-г. продукції над сумою фактичних доходів від первісного визнання с.-г. продукції та додаткових біологічних активів	940	231

Первинний облік витрат та виходу продукції рослинництва

1. *Нарахування оплати праці* - таблиць обліку робочого часу, облікові листи праці й виконаних робіт, облікові листи трактористів-машиністів.

2. *Затрати на оплату праці трактористів-машиністів за структурними підрозділами і по підприємству загалом* - накопичувальна відомість обліку використання машинно-тракторного парку, підсумкові дані переносять до Журналу обліку робіт і витрат.

3. На підставі первинних документів з оплати праці, Накопичуваних відомостей, Журналів обліку робіт і витрат щомісячно складають ***Зведену відомість нарахування і розподілу оплати праці та відрахувань на неї*** за об'єктами обліку.

Первинні документи з обліку виробничих запасів витрачених на виробництво продукції рослинництва

<i>Зміст операції (вид запасу)</i>	<i>Назва документа</i>	<i>Форма</i>
Відпуск насіння та садивного матеріалу у виробництво	Лімітно-забірна картка на отримання матеріальних цінностей	<u>форма № ВЗСГ-1</u>
Списання вартості використаних мінеральних, органічних і бактеріальних добрив та засобів хімічного захисту рослин	Акт про використання мінеральних, органічних і бактеріальних добрив та засобів хімічного захисту рослин	<u>форма № ВЗСГ-3</u>
Списання вартості використаних насіння і садивного матеріалу	Акт витрати насіння і садивного матеріалу	<u>форма № ВЗСГ-4</u>
Відпуск у виробництво запасів власного виробництва (органічних добрив, насіння власного виробництва)	Накладна (внутрігосподарського призначення)	<u>форма № ВЗСГ-8</u>

Послідовність відображення витрат виробничих запасів в первинних та зведених документах

I. Видача виробничих запасів зі складу:

1. Насіння та посадковий матеріал, мінеральні добрива:

Лімітно-забірна картка на отримання матеріальних цінностей (форма № ВЗСГ-1)

2. Органічні добрива власного виробництва:

Накладна (внутрігосподарського призначення) (форма № ВЗСГ-8)

II. Списання виробничих запасів при використанні їх у виробництво продукції рослинництва:

1. Акт витрати насіння і садивного матеріалу (форма № ВЗСГ-4)

2. Акт про використання мінеральних, органічних і бактеріальних добрив та засобів хімічного захисту рослин (форма № ВЗСГ-3)

III. Відображення вартості списаних виробничих запасів у зведених документах:

(Формується на протязі місяця)

Накопичувальні та групувальні відомості

(В кінці місяця)

Звіт про рух матеріальних цінностей ф. №ЖН-13

7. Вартість робіт і послуг, наданих сторонніми організаціями, відноситься на об'єкти обліку виробництва за рахунками-фактурами.

8. Витрати на експлуатацію власного вантажного автотранспорту, послуги гужового транспорту попередньо групують у відповідних *нагромаджувальних відомостях*, складених на підставі відповідних дорожніх листів, товарно-транспортних накладних, облікових листів праці й виконаних робіт та ін.

9. Вартість транспортних робіт, виконаних тракторами, також відносять на відповідні об'єкти обліку на підставі *нагромаджувальних відомостей*.

10. Амортизацію основних засобів, які використовуються в основних галузях сільськогосподарського виробництва, визначають у відповідних *розрахунках амортизаційних відрахувань* та включають до виробничих витрат на підставі *відомостей нарахування амортизаційних відрахувань*.

11. Облік інших витрат ведуть переважно на основі рахунків відповідних організацій, установ і підприємств, довідок бухгалтерії та звітів про рух матеріальних цінностей.

Систематизацію даних здійснюють у різних відомостях, звідки їх переносять до реєстрів аналітичного обліку.

12. Розподіл витрат на управління та обслуговування виробництва проводять на підставі відповідних розрахунків, які оформляються довідками бухгалтерії.

13

- **Оприбуткування урожаю** від зернових, олійних та інших культур відображують у Реєстрі відправки зерна та іншої продукції з поля, Путівках на вивезення продукції чи Талонах.

14

- Розрахунок обсягу одержаного **зерна кукурудзи** проводять в Реєстрі переведення качанів кукурудзи повної стиглості в зерно.

15

- **Урожай технічних культур**, картоплі, овочів, плодів, ягід, кормових коренеплодів, баштанних, горіхоплідних культур відображують у Щоденнику надходження сільськогосподарської продукції й Щоденнику надходження продукції садівництва.

16

- **Грубі та соковиті корми** оприбутковуються на підставі Акта приймання грубих і соковитих кормів та Акта на оприбуткування пасовищних кормів.

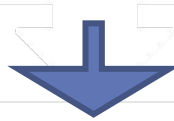
17

- Для відображення в обліку **сортових якостей продукції** разом із документами на оприбуткування урожаю складають сортове свідоцтво.

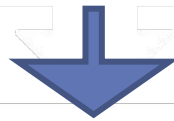
18

- Дані первинних документів про **кількість одержаного урожаю в розрізі культур**, сортів і виробничих підрозділів узагальнюють у зведених документах - відомостях руху, журналах вагаря, звітах про рух матеріальних цінностей, які є підставою для записів до реєстрів аналітичного обліку.

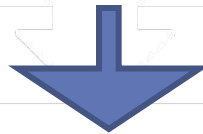
Аналітичний облік у рослинництві ведуть за об'єктами, якими є сільськогосподарські культури (групи культур), роботи, внутрішньогосподарські підрозділи тощо.

Об'єкти обліку рослинництва визначають у кожному господарстві виходячи з конкретних умов господарювання.

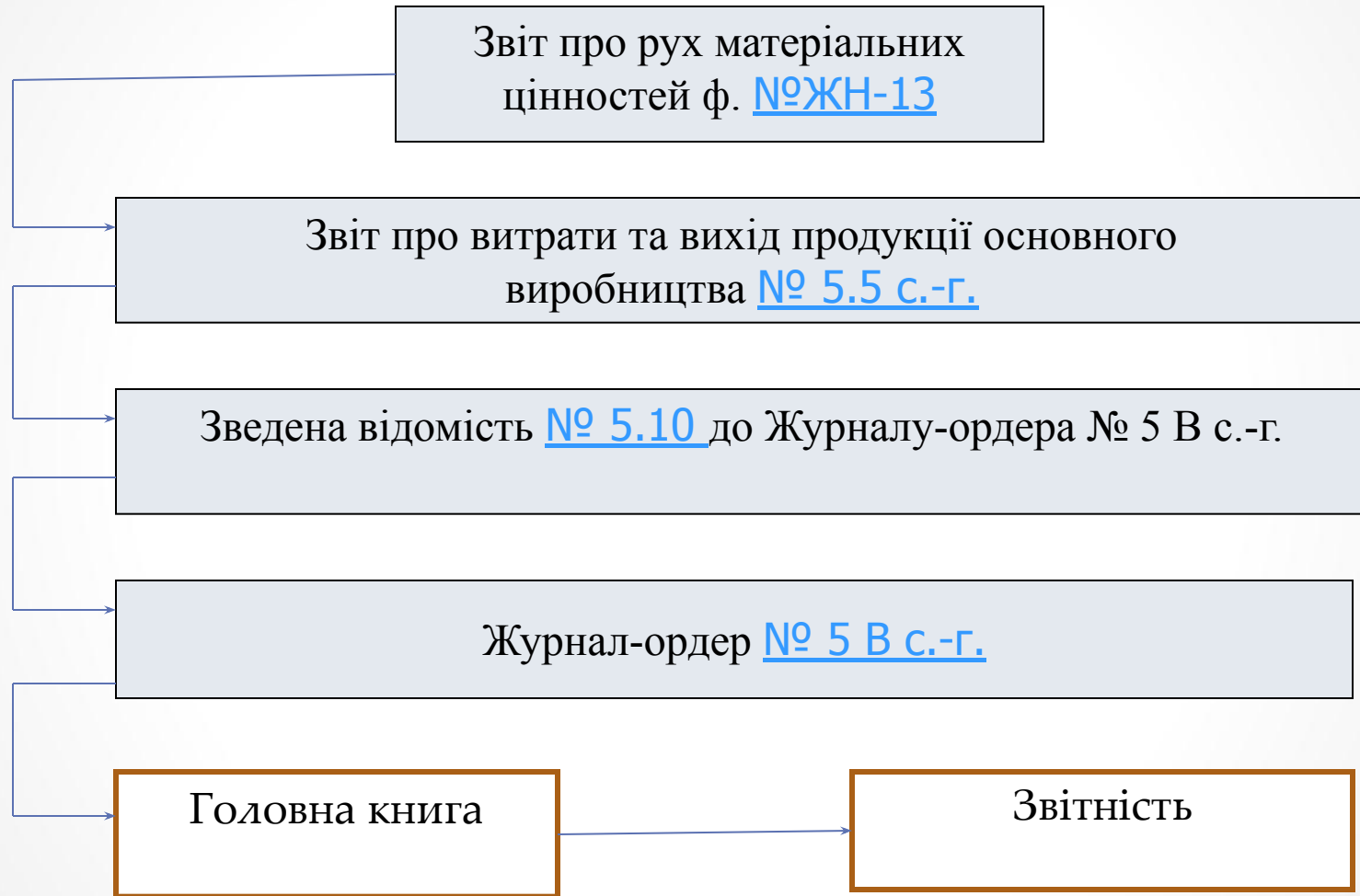

Аналітичні рахунки відкривають у виробничому звіті або книзі обліку виробництва.

Витрати обліковують за місяць та наростаючим підсумком з початку року.

Послідовність формування інформації про виробництво продукції рослинництва в системі синтетичного обліку:

Кореспонденція рахунків з обліку біологічних перетворень поточних біологічних активів в рослинництві

№ п/п	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
1.	Списано матеріальні цінності на виробництво продукції рослинництва		
	добрива, отрутохімікати	231	208
	нафтопродукти та інші види палива	231	203
	насіння та посадковий матеріал	231	27, 208
2.	Витрати минулого року по незавершеному виробництву віднесено на культури під урожай поточного року	231	231
3.	Списано витрати по сільськогосподарських культурах, які приорані на зелене добриво під інші культури	231	231
4.	Списано частину витрат по бджільництву на запилення сільськогосподарських культур	231	232
5.	Виконані роботи і надані послуги для рослинництва власними допоміжними промисловими виробництвами	231	233
6.	Списано загальновиробничі витрати на рослинництво в порядку їх розподілу	231	91
7.	Списано послуги інших виробництв для рослинництва	231	234
9.	Нараховано єдиний соціальний внесок по оплаті праці в рослинництві	231	65

№ п/п	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
10.	Нараховано фіксований сільськогосподарський податок	231	64
11.	Нараховано оплату праці за виконання робіт в рослинництві	231	66
12.	Нараховано знос (амортизацію) по основних засобах, що використовуються в рослинництві	915	131
13.	Оприбутковано продукцію рослинництва від урожаю	27	231
14.	Сторнуються мертві відходи та усушка продукції рослинництва	27	231
15.	Оприбутковується продукція (дрова, хмиз), одержані від догляду за лісосмугами	209	231
16.	Списано витрати по загиблих посівах сільськогосподарських культур	977	231
17.	Відображається результат від первісного визнання сільськогосподарської продукції рослинництва та додаткових біологічних активів : доходи витрати	231 940	710 231
18.	Коригування планової собівартості продукції рослинництва до рівня фактичної: збільшення вартості - звичайним записом, зменшення вартості - способом „червоне сторно”	27,90	231

Обчислення собівартості продукції рослинництва

Послідовність операцій при розрахунку собівартості продукції рослинництва:

I етап

- 1) в кінці року перевіряється правильність записів по дебету і кредиту аналітичних рахунків до субрахунку 231;
- 2) уточняється, чи повністю включені до витрат під врожай звітного року витрати минулих років за кожним видом незавершеного виробництва;
- 3) перевіряється повнота оприбуткування продукції рослинництва.

II етап

4) розподіляють між окремими об'єктами обліку витрати на утримання основних засобів;

5) визначають собівартість робіт та послуг допоміжних виробництв та списують калькуляційні різниці між фактичною та плановою їх собівартістю;

6) розподіляють загальні витрати на зрошення та осушення земель;

7) списують частину витрат бджільництва на сільськогосподарські культури, що запилюються;

8) розподіляють бригадні, фермські, цехові та загальновиробничі витрати;

9) визначають загальну суму виробничих витрат за об'єктами обліку;

10) визначають собівартість продукції рослинництва

Методика обчислення собівартості продукції рослинництва

Культури	Методика обчислення собівартості продукції
Зернові культури 	Загальна сума витрат на вирощування, збирання та доробку зерна на току, що проводиться в межах календарного року (без вартості соломи) розподіляється між зерном і зерновими відходами, при цьому зерно приймається за одиницю, а зерновідходи прирівнюються до нього за коефіцієнтом, який розраховується за вмістом в них повноцінного зерна
Кукурудза 	Собівартість 1 ц зерна визначається шляхом ділення витрат на вирощування і збирання продукції (без вартості кукурудзиння) на масу сухого зерна повної стиглості
Цукрові буряки (фабричні) 	Собівартість 1 ц коренів визначається діленням загальної суми витрат на їх вирощування і збирання (без вартості гички, оціненої за нормативно-розрахунковими витратами) на фізичну масу буряків, визначену шляхом зважування
Льон та коноплі 	Витрати на вирощування розподіляються між насінням та соломкою пропорційно до їх вартості за діючими цінами реалізації
Соняшник 	Собівартість 1 ц насіння соняшнику визначається ділення загальної суми витрат на вирощування та збирання продукції (без вартості соняшничиння та кошиків у оцінці за нормативно-розрахунковими цінами) на фізичну масу насіння після його доробки

Продовження таблиці

Культури	Методика обчислення собівартості продукції
<p data-bbox="137 325 338 368">Картопля</p> 	<p data-bbox="407 325 1837 596">Для розрахунку собівартості 1 ц картоплі із загальної суми витрат на її вирощування та збирання виключають вартість картоплі, яка згодована худобі, що оцінюється за собівартістю кормових буряків з урахуванням поживності. Решта суми витрат ділиться на кількість повноцінної продукції</p>
<p data-bbox="137 639 396 853">Овочі відкритого і закритого ґрунту</p> 	<p data-bbox="407 639 1837 796">Собівартість 1 ц продукції овочівництва визначається діленням витрат (без вартості побічної продукції) на фізичну масу основної продукції.</p> <p data-bbox="407 811 1837 968">Побічною вважається бадилля і продукція, яка не реалізована, згодована худобі і оцінена за собівартістю кормових буряків з урахуванням поживності.</p> <p data-bbox="407 982 1837 1139">Між окремими культурами, що вирощуються в теплицях, витрати розподіляються пропорційно вартості одержаної продукції за реалізаційними цінами.</p>
<p data-bbox="137 1153 396 1239">Плоди, ягоди, виноград</p> 	<p data-bbox="407 1153 1837 1310">Собівартість 1 ц плодів, ягід винограду визначається діленням загальної суми витрат на вирощування певної культури (без вартості побічної продукції) на кількість одержаної продукції</p>

Продовження таблиці

Культури	Методика обчислення собівартості продукції
<p>Тютюнова сировина, лікарські та ефіроолійні культури</p> 	<p>Витрати на вирощування відповідних культур розподіляються між окремими видами одержаної продукції пропорційно її вартості за реалізаційними цінами.</p>
<p>Баштанні культури</p> 	<p>Собівартість 1 ц визначається діленням витрат на кількість оприбуткованої продукції. При цьому фактичні витрати на вирощування баштанних культур розподіляються між видами продукції пропорційно їх вартості за реалізаційними цінами.</p>
<p>Готовий силос та сінаж</p> 	<p>Собівартість 1 ц визначається вартістю закладеної зеленої маси і витрат на транспортування, закладання в силосну споруду, трамбування (включаючи вартість використаної плівки, консервантів та інших компонентів). Загальна сума витрат ділиться на фізичну вагу одержаного готового силосу чи сінажу.</p>
<p>Саджанці (на 1000 шт.)</p> 	<p>Витрати, що припадають на їх вирощування, додати витрати на викопування і загальну суму поділити на кількість викопаних саджанців</p>

Продовження таблиці

Культури	Методика обчислення собівартості продукції
<p data-bbox="175 272 301 311">Хміль</p> 	<p data-bbox="525 272 1754 434">Витрати на вирощування і збирання та доробку хмелю розподіляються між одержаною продукцією пропорційно її вартості за реалізаційними цінами.</p>
<p data-bbox="175 472 291 511">Квіти</p> 	<p data-bbox="525 472 1769 748">Собівартість продукції розраховується діленням витрат на її кількість. У разі вирощування кількох культур на одній площі (в одній теплиці) сума витрат розподіляється між видами одержаної продукції пропорційно її вартості за реалізаційними цінами.</p>
<p data-bbox="175 791 301 829">Гриби</p> 	<p data-bbox="525 791 1760 952">Продукцією першого переділу є компост, собівартість якого визначається діленням загальної сум витрат на кількість отриманого компосту.</p> <p data-bbox="525 991 1721 1209">собівартість товарного гриба визначається сумою витрат включаючи собівартість закладеного компосту за мінусом вартості використаної побічної продукції, діленням на кількість отриманих грибів.</p>

Облік загиблих та пересіяних посівів

Документальне відображення загиблих посівів

№ з/п	Операція	Відображення в обліку
1	Формування комісії	<i>Наказ керівника підприємства</i> (агроном, інженер, головний бухгалтер, представник страхової організації, представник районного управління АПК)
2	Огляд посівів, з'ясування причин їх загибелі, оцінка стану посівів	<i>Акт обстеження та списання.</i> Акт підписується членами комісії, затверджується керівником і передається до бухгалтерії для відображення наслідків загибелі посівів в обліку.
3	Розподіл витрат на повторювальні та неповторювальні	<i>Розрахунок розподілу,</i> бухгалтерська довідка або Акт. Складається бухгалтером з обліку виробництва та головним агрономом. Затверджується керівником.

Види витрат при обліку загиблих посівів

Повторювальні

Витрати, які були понесені на загиблі посіви та які потрібно понести знову, аби виростити нову культуру, називають повторюваними: вартість насіння, витрати на передпосівний обробіток ґрунту, сівбу.

Неповторювальні

Витрати називають неповторюваними, тобто такими, у повторному здійсненні яких для вирощування нової культури немає потреби. *Відносять:* частину витрат на вирощування загиблих посівів (лущення стерні, вартість добрив і витрати з їх унесення в ґрунт тощо) *фактично включаються в собівартість нової посіяної культури.*

Методика обліку витрат при загибелі посівів

Операція	Методика відображення витрат
Обробіток площ повністю загиблих посівів	Списуються як надзвичайні втрати (Дт рах. 977)
Пересів повністю загиблих посівів	Включає вартість насіння, витрати на передпосівний обробіток ґрунту, посів та інші роботи, які виконуються знову при пересіві новою культурою (повторювані витрати) – Дт рах. 977. Всі інші суми витрат на луцення стерні, підняття зябу і снігозатримання, вартість добрив та витрачені на їх внесення суми, тобто (неповторювані витрати) списуються в розрізі статей на пересіяну культуру – Дт 231.
Культури, що загинули частково	Витрати списуються на втрати від стихійного лиха чи від техногенних катастроф і аварій - Дт 977.

Кореспонденція рахунків з обліку загиблих та пересіяних культур

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
1	<i>Списано витрати від загибелі посівів:</i>		
	- повторювальні	977	231
	- неповторювальні (перезарахування витрат)	231 (нова культура)	231 (культура, яка загинула)
2	Нараховане податкове зобов'язання	977	641
3	Сума отриманого страхового відшкодування (якщо культура застрахована)	311	377
4	Визнано дохід від отриманого відшкодування	377	751